

Konstytucja – a właściwie co to takiego?

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. jest najważniejszym aktem prawa obowiązującym na terytorium naszego kraju – ustawą, z którą wszelkie inne akty stanowione w Polsce muszą być zgodne. W art. 87 określa hierarchię źródeł prawa obowiązujących w Polsce, w następujący sposób: „Źróżłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są: Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia. Źróżłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są na obszarze działania organów, które je ustanowiły, akty prawa miejscowego (np. o uchwały Rad Miasta, Rad Gmin).

Konstytucja RP określa ustrój polityczny naszego kraju jako demokrację opartą na podziale i równowadze

- ✓ władzy ustawodawczej (sprawowanej przez Sejm i Senat),
- ✓ władzy wykonawczej (sprawowanej przez Radę Ministrów i Prezydenta) oraz
- ✓ władzy sędowniczej (którą sprawują sądy i trybunały).

Co również bardzo istotne, to Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej stanowi i gwarantuje podstawowe prawa oraz wolności obywatelskie. Do najważniejszych z nich można zaliczyć prawo do życia, wolność od tortur, okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania lub karania, wolność od stosowania kar cielesnych, wolność sumienia i wyznania, prawo do nietykalności osobistej, prawo do sądu, prawo do ochrony prywatności i własności, wolność słowa i prasy. Na uwagę zasługuje także statuowana przez Konstytucję równość obywateli wobec prawa, bez względu na płeć, rasę, pochodzenie, wyznanie, stan zdrowia oraz orientację seksualną.

Konstytucja wskazuje także, jakim podmiotom i w jakich sytuacjach przysługuje inicjatywa ustawodawcza, tj. prawo inicjowania procesu legislacyjnego, którego zwieńczeniem jest uchwalenie ustawy, która dla swej ważności i wejścia w życie wymaga podpisu Prezydenta RP oraz ogłoszenia w odpowiednim publikatorze (Dzienniku Ustaw).

Zgodnie z art. 118 Konstytucji RP inicjatywa ustawodawcza przysługuje:

- ✓ posłom,
- ✓ Senatowi,
- ✓ Prezydentowi Rzeczypospolitej i Radzie Ministrów,
- ✓ grupie co najmniej 100.000 obywateli mających prawo wybierania do Sejmu.

Niezależnie od tego, kto korzysta z inicjatywy ustawodawczej (w ramach uprawnionych do tego podmiotów), każdy projekt ustawy dla nabrania dalszego biegu wymaga przedłożenia go Sejmowi z przedstawieniem skutków finansowych jego wykonania.

- 1) W pierwszej kolejności o przyjęciu bądź nie przyjęciu ustawy głosuje sejm.
- 2) Następnie w razie uchwalenia ustawy, trafia ona do senatu.
- 3) W razie, gdy senat nie zgłosi poprawek do projektu ustawy, ustawa trafia do Prezydenta RP.
- 4) W razie jej podpisania i ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej wchodzi w życie, z dniem wskazanym w tejże ustawie.
- 5) W razie zgłoszenia przez Senat poprawek do sejmowego projektu ustawy, taki projekt z poprawkami trafia do sejmu, który może odrzucić poprawki senatu lub je przyjąć,
- 6) Następnie ustawa jest kierowana j.w. do Prezydenta RP. Prezydent RP może ustawę podpisać, skierować w trybie prewencyjnym do zbadania przez Trybunał Konstytucyjny albo odmówić podpisania (zgłosić tzw. veto) i przekazać ustawę do dalszych prac w sejmie.
- 7) Sejm może „odrzucić veto Prezydenta” większością 3/5 głosów przy quorum przynajmniej połowy ustawowej liczby posłów (czyli w obecności przynajmniej 230 posłów).

W takiej sytuacji Prezydent RP musi podpisać ustawę.

Osoby, które borykają się z problemami prawnymi mogą skorzystać z darmowej porady prawnej w punktach nieodpłatnych porad prawnych i obywatelskich w Zielonej Górze - adres: budynek Urzędu Miasta przy ul. Dąbrowskiego 41.

Obowiązują zapisy na porady pod nr tel.: 68/ 456 48 34.

Artykuł powstał w ramach realizowanego przez Stowarzyszenie CIVIS SUM zadania publicznego pt.: „Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej i dwóch punktów nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz realizacja zadań z zakresu edukacji prawnej na terenie miasta Zielona Góra w 2024 r.” finansowanego ze środków przekazanych przez Miasto Zielona Góra. Artykuł jest wkładem własnym osobowym do ww. zadania.